

Гайнюк Галина , Єгорова Інга Формування професійного іміджу викладача в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти// Матеріали V Всеукраїнської науково-практичної конференції «Педагогічні інновації в освітньому просторі сучасного закладу вищої освіти » 12 березня 2021 року): Збірник тез доповідей/ За заг.ред.д.екон.н., проф.Камінської Т.Г.- Київ,2021 .- С.50-53.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ ВИКЛАДАЧА В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОГО ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Гайнюк Галина , Єгорова Інга

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ)

Ефективність діяльності сучасного закладу вищої освіти передбачає широке усвідомлення людського фактора в організації освітнього процесу. Сучасні соціально-економічні зміни актуалізували функції вищої школи. Зі зміною освітніх парадигм та переходом на нові педагогічні технології, орієнтовані не так на пріоритет знань і виконання, як на варіативність та індивідуально творчі форми і методи підготовки фахівців - вища школа виступає вже як інститут розвитку творчої особистості фахівця. Потенційна можливість творчості є невід'ємною характеристикою людини, що закладено природою, однак здатністю до реалізації цієї можливості володіють лише люди, які досягли певного рівня психосоматичного і особистісного розвитку. Самореалізація в професії передбачає постійний пошук засобів, що є адекватні отриманим знанням, досвіду, вмінням та навичкам, тобто всьому тому, що складає професійно-особистісний образ викладача – його імідж. Особистий імідж педагога тісно пов'язаний із професійним - людину сприймають як представника певної професійної групи, носія конкретних професійних якостей.

Професійний імідж сучасного викладача закладу вищої освіти сьогодні є однією із актуальних педагогічних проблем, вирішення якої свідчить про наявність у викладача професійної компетентності та професійної культури (О.Беляєва, А. Калюжний, Т.Туркот та ін.). Зовнішній вигляд людини, її стиль мовлення, манери, культура спілкування та поведінка створюють індивідуальний образ особистості та справляють певне позитивне або негативне враження на оточуючих.

Термін «імідж»(фр.) у перекладі означає образ. «Новий тлумачний словник української мови» дає таке його визначення: « Образ...зовнішній вигляд кого-,чого-небудь; подоба... відтворений у свідомості, пам'яті або створений уявою; постать» [1, с. 414].

Імідж викладача ЗВО, як і просто імідж людини, складається в процесі сприйняття іншими людьми його зовнішності, характеру, темпераменту, особливостей поведінки та манери спілкування. Імідж тісно пов'язаний із самою особистістю викладача, з його моральними, інтелектуальними, емоційними, чуттєвими, естетичними, психологічними характеристиками, що проявляються як у вербальному так і в невербальному спілкуванні.

Теоретичне узагальнення психолого-педагогічної літератури дозволило виявити такі загальні якості , що характеризують імідж сучасного педагога: наукове психолого-педагогічне мислення, високий рівень педагогічної майстерності, певна дослідницька сміливість, розвинена педагогічна інтуїція, критичний аналіз, потреба в професійному самовихованні й розумне використання передового педагогічного досвіду. Проте обов'язковою вимогою до професійного іміджу педагога слід вважати його функціональність, що дозволяє вирішувати певні практичні завдання як в діяльності, так і в спілкуванні.

Специфіка сучасного освітнього процесу в ЗВО та основні іміджеві завдання передбачають необхідність проектування, формування та корекції професійного іміджу викладача вищої школи. Сьогодні для закладу вищої освіти важливо визначитися щодо іміджу викладача, адже саме викладач – це

персоніфікація ЗВО, його обличчя. І те, як сприймається сьогодні викладач ЗВО своїми студентами, створює його імідж в очах студентів. Потім імідж викладача поширюється на імідж закладу освіти, формує його образ у суспільстві, а імідж ЗВО, в свою чергу, формує позитивний імідж всієї системи вищої освіти в Україні в цілому.

Для формування позитивного іміджу викладач повинен проявляти спокій та впевненість у собі, своїх силах; здатність справлятися із різноманітними конфліктними ситуаціями, які, нажаль, трапляються у повсякденній професійній, і не тільки, діяльності. Необхідною умовою створення позитивного іміджу викладача є розуміння ним емоцій та здатність приймати рішення на основі відображення і осмислення емоцій, які є диференційованою оцінкою подій з особистим сенсом. Імідж викладача здатен продукувати неочевидні способи активності, з метою досягнення освітніх цілей і задоволення професійних потреб. Імідж є проекцією внутрішнього світу через поведінкові прояви та взаємодію з реальністю. Саме тому більшість дослідників іміджевих технологій, погоджуються з думкою, що як емоційна, так й інтелектуальна сфера відіграють визначальну роль у творенні іміджу в процесі власне професійної діяльності особистості. Більшість зарубіжних авторів схиляється до думки, що позитивний імідж тісно пов'язаний з успішністю професійної діяльності, зокрема в сфері «людина-людина». Успішні люди, що домоглися значних професійних успіхів, мають привабливий, з точки зору професіоналізму, імідж. Іншими словами, професійний педагогічний імідж є важливим фактором акмеологічного розвитку особистості викладача, шляхом досягнення ним високих рівнів професіоналізму в сферах освітньої діяльності, які передбачають взаємодію з людьми.

На сьогодні однією із найбільш відомих моделей іміджмейкерства є модель, розроблена В. Шепелем. Дана модель включає набір позицій самопрезентації: а) формування позитивної «Я-концепції» особистості ; б) фейсбілдинг – створення обличчя із врахуванням усіх супутніх факторів (інформування про міміку та закономірності прояву емоцій на обличчі); в)

кінетика - тілесне інформування; г) дизайн одягу – підбір одягу, манера її носіння, підбір та використання аксесуарів; д) володіння словом - вербальні вміння (мистецтво риторики); е) флюїдне випромінювання – створення особистісного біоенергетичного поля; є) комунікативна механіка – майстерність спілкування [2]. Звідси, формування професійного педагогічного іміджу сучасного викладача ЗВО складається із формування сукупності всіх рис його особистості: рис характеру, зовнішнього образу, внутрішньої культури, вміння спілкуватися із аудиторією та загальної культури поведінки.

Особистість сучасного викладача ЗВО відображає ідеал як цілісний особистісно-професійний феномен. Сучасний професійний імідж викладача це образ інтелігентної, знаючої, успішної і гармонійної особистості, яка позитивно, конструктивно впливає на студентську аудиторію та продуктивно з нею взаємодіє. У процесі формування професійного іміджу майбутнього викладача ЗВО у нагоді стануть такі дисципліни, як професійна педагогічна етика, основи педагогічної майстерності, основи комунікативних технологій, іміджелогія, конфліктологія тощо.

Отже, формування позитивного професійного іміджу викладача ЗВО є одним із перспективних шляхів досягнення вершин професіоналізму за умови, що цей імідж є органічним для свого носія та підтверджується його реальними професійними здобутками. Тому сучасний заклад вищої освіти повинен бути не тільки системою формального спілкування, формальної передачі знань, але і бути неформальним креативним середовищем, де особистість зможе розкритися, завдяки розвитку свого унікального особистісного ресурсу. Адже правильне співвідношення особистісних якостей викладача та характеристик його професійної ролі – іміджу створюють сприятливі умови для формування в ЗВО інтелектуальної еліти нації.

Література

1. Новий тлумачний словник української мови у 3-х томах / укл. В.Яременко, О.Сліпушко . Київ: «Аконіт», 2008. Т 2 . 926 с.

2. Имиджелогия. Как нравиться людям / Под ред. В.М. Шепеля. М.: Народное образование, 2002. 576 с.